

Zatwierdził Nr 13
do SIWA
aud. Nr 1

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH BUDYNKU PRZY ULICY ŚNIADECKICH
1 W BYDGOSZCZY, DOTYCZĄCY: ZABYTKOWYCH KAFLI, BOAZERII
DREWNIANEJ WRAZ Z DEKORACJAMI SNYCERSKIMI, SZTUKATORSKICH
DEKORACJI SUFITÓW, WITRAŻY ORAZ SNYCERKI NA DACHU.**

Bydgoszcz 2013

mgr. MONIKA WOLAN

Monika Wolan
Mon. Ce

Instytut Kultury i Dziedzictwa

[Signature]
ZE STANOWISKA KIEROWNICZEGO
ZAKŁADU

WITRAŻE

Budynek na ul. Śniadeckich 1 posiada kilka oryginalnych witraży. Jeden znajduje się w nadświetlu drzwi wejściowych głównych od strony północnej. W przedsionku wejścia głównego od strony zachodniej- okno witrażowe prostokątne ze ślemieniem przechodnim , listwy przymykowe w kształcie pilastra, czterodzielne , czteropółowe, nałożone dodatkowe metalowe wzmocnienia w formie trzech szczeblin poziomych. Witraż z motywem secesyjnym , roślinnym , kwiatowym. W hallu głównej klatki schodowej od zachodu znajduje się wielokwaterowe okno witrażowe zajmujące całą wysokość klatki schodowej w formie stojącego wydłużonego prostokąta zamknięte łukiem półpełnym w profilowanej opasce kamiennej , szczebliny poziome i pionowe, krzyżowe. W hallu głównym usytuowane jest dziewięć bliźniaczych świetlików w formie witraży. W pomieszczeniu na południe od hallu głównego znajduje się przeszkolny witrażami prostokątny plafon.

Ze względu na stan zachowania witraże należy pilnie poddać zabiegom konserwatorskich. Wszystkie zabiegi konserwacji witraży zgodnie z załączonym programem powinno wykonać osoba z odpowiednim doświadczeniem oraz kwalifikacjami.

Stan zachowania:

Witraże znajdujące się w budynku Śniadeckich 1 są w bardzo złym stanie. Najpilniej konserwacji wymaga witraż z klatki schodowej, gdyż z powodu zmiennych ciśnień panujących we wnętrzu budynku kwatery uległy wygięciu, wypaczeniu. Szczególnie ołów stanowiący mechaniczną funkcję konstrukcyjną pól witrażowych stracił swoje znaczenie: jest porwany, wygięty, osłabiony przez ciągłą pracę powierzchni witraży. Siatka ołowiana jest spękana i utleniona , wymaga wymiany. W niektórych miejscach widoczne są ubytki , szkła są popękane. Należy przywrócić oryginalne kolory i faktury szkła unikając aktualnego dysonansu. W

partiach witraży z opracowaniem malarskim wiele szkielek jest popękanych. Warstwa malarska szkielek jest osłabiona i należy ją (zwłaszcza w partiach konturu) nanieść na nowo. Szklek źle uzupełnione zostaną zrekonstruowane od nowa. Spękane szklek w tych partiach witraży zostaną poklejone. Natomiast wszystkie szklek niemalowane popękane zostaną wymienione na nowe. Szyby szklane z ubytkami należy uzupełnić indentycznym szkłem, wycinając z niego brakujące elementy i sklejjąc rekonstruowany fragment z zachowanym oryginałem. Szyby potłuczone należy zrekonstruować kierując się zasadami kolorystyki, stylu i ciągłości kompozycji. Wymieniony zostanie również ołów na nowy o tych samych parametrach co oryginalny(profil, szerokość).

Program prac konserwatorskich:

1. Demontaż witraży.

Ze względu na ciągłe funkcjonowanie budynku i brak możliwości wyłączenia użytkownika prace demontażowe, konserwatorskie i montażowe należy przeprowadzić w miesiącach letnich i zabezpieczyć otwory okienne na czas wykonywania tych prac szczelnymi ekranami z rozpiętej na drewnianym ruszcie folii PCV bądź płytami pilśniowymi grubości 6 mm. Wszystkie prace należy wykonywać tak aby zapewnić maksymalnie bezkonfliktowe funkcjonowanie klatki schodowej. Po przygotowaniu rusztowań należy odpowiednio zabezpieczyć pomieszczenie przed kurzem. Przed demontażem, pola witrażowe o słabym rwącym się ołowiu należy zabezpieczyć łatwo odwracalnym klejem i gazą lub taśmą klejącą, aby w trakcie ich wyjmowania uniknąć wypadania szkielek i rozerwania pól witrażowych. Po zdemontowaniu witraży i odpowiednim ich spakowaniu w skrzynie (przekładanie papierami, kartonami i uszczelnianie przed ewentualnymi wstrząsami), zostaną przewiezione do pracowni. Następnie zostanie usunięty klej i gaza, wykonane zostaną na kartonach odciski rysunku podziałów ołowianych, wiatrownic, spękań i ubytków szkielek.

2. Wykonanie fotografii stanu kwater przed konserwacją

Prace konserwatorskie należy poprzedzić sporządzeniem dokumentacji

fotograficznej w obiekcie i po przetransportowaniu ich do pracowni w bardziej szczegółowych fotografiach poszczególnych pól witrażowych.

3. Oczyszczenie szkieł

Pola witrażowe poddane zostaną kąpielom w mydłach obojętnych (niejonowych) i następnie usunięty zostanie brud i zanieczyszczenia przy pomocy tamponów i szczotek o odpowiedniej twardości. Sprawdzony zostanie stan powierzchni szkieł pod względem korozji. W przypadku istnienia korozji należy ją chemicznie usunąć.

4. Sklejanie pękniętych szkieł , uzupełniania ubytków

Po wypukaniu i wysuszeniu pól witrażowych , zostaną docięte brakujące szkła, w partiach pomalowane i wypalone. Popękane szkła zostaną sklejone żywicami syntetycznymi o dobrej adhezji, odpowiedniej elastyczności , trwałości i odpowiednim kącie załamania światła. Miejsca klejenia zostaną wypunktowane , aby uniknąć niekorzystnych załamania obiektu, gdzie nadal będą narażone na różnego typu naprężenia, użyty klej powinien charakteryzować się dobrą adhezją, przezroczystością , trwałością i odpornością na UV i czynniki atmosferyczne. Sprawdzone zostały żywice syntetyczne z grupy silikonów.

5. Wykitowanie kwater

Złożone kwatery zostaną wykitowane kitem szklarskim dla ich usztywnienia i uszczelnienia. Dopuszcza się użycie silikonu szklarskiego, zwłaszcza tam , gdzie jest mało miejsca na kit .

6. Wykonanie fotografii kwater po konserwacji.

7. Wykonanie dokumentacji pokonserwatorskiej. Po zakończeniu prac wykonana zostanie dokumentacja pokonserwatorska, w której zawarte zostaną:

- opis stanu zachowania witraży
- program prac konserwatorskich
- Badania powierzchni szkła

- fotografie pól witrażowych przed i po konserwacji

WITRAŻE

